

16.8.2022

Valtiovarainministeriön ja valtiovarainministeriön JulkICT-osaston välinen yhteistoimintasopimus Digi- ja väestötietoviraston Oikeusturvaohjelmasta (OIVA)**1. Sopimussopimukset**

Tämä yhteistyöpöytäkirja on vuoden 2022 valtion talousarvion momentin 28.70.20 (Tuottavuuden edistäminen, siirtomääräraha 3 v.) selvitysosassa edellytetty valtiovarainministeriön (VM) ja valtiovarainministeriön JulkICT-osaston (JulkICT) välinen yhteistoimintasopimus.

2. Ohjelman pääkohdat ja tausta

DVV on asettanut 22.12.2021 Kansalaisten oikeusturvan vahvistaminen digitalisaation avulla- ohjelman (OIVA) ajalle 1.1.2022 – 31.12.2028

Palvelutuotannon tehostamisesta vastannut VAAKA-hanke sulautetaan oikeusturvaohjelmaan ja sen piirissä ollutta kehittämistä jatketaan Oikeusturvaohjelmassa ilman keskeytyksiä.

VAAKA-hanke oli vuonna 2018 väestörekisterikeskuksen, maistraattien ja maistraattien ohjaus- ja kehittämisyksikön käynnistämä kehityshanke. VAAKA-hankkeessa yhdistyivät virastojen keskeiset toiminnan kehittämishankkeet DIGI3A- ja HETI-hanke. Hankkeiden yhdistämisen taustalla oli päätös yhdistää väestörekisterikeskus, maistraatit ja maistraattien ohjaus- ja kehittämisyksikkö uudeksi Digi- ja väestötietovirastoksi. VAAKA-hankkeen strategisena teemana ja tavoitteina oli palvelutuotannon tehostaminen ja varmistaminen väestötietojärjestelmän, henkilö, perhe- ja perintöoikeudellisten palvelujen sekä holhoustoimen osalta. Hanke oli tuottavuushanke, jonka tavoitteena oli 80 htv:n tuottavuushyöty.

VAAKA-hankkeen kustannukset ja rahoitus 2018-2021					
Kustannukset	2018	2019	2020	2021	Yhteensä
Palvelujen ostot	2 400 000	5 800 000	8 200 000	2 000 000	18 400 000
Henkilöstömenot	400 000	600 000	500 000	200 000	2 000 000
Yhteensä	2 800 000	6 400 000	8 700 000	2 500 000	20 400 000
Rahoitus	2018	2019	2020	2021	Yhteensä
Tuottavuusraha	2 800 000	5 200 000	4 000 000	0	12 000 000
Toimintamenot	0	1 200 000	4 700 000	2 500 000	8 400 000
Yhteensä	2 800 000	6 400 000	8 700 000	2 500 000	20 400 000

Oikeusturvaohjelman strategisena tavoitteena on kansalaisten oikeusturvan toteuttaminen digitalisaation avulla. Ohjelman ja sen hankekokonaisuuksien operatiivisena tavoitteena on DVV:n henkilöasiakkaiden asioinnin ja näihin palveluihin liittyvän viraston asianhallinnan sähköistäminen.

Ohjelmassa keskitytään asioinnin ja asianhallinnan sähköistämisessä järjestelmien kehittämiseen. Jatkuvaan ylläpitoon kuuluvat palvelut eivät kuulu ohjelman piiriin. Ohjelmaan kuuluvat siinä kehitettyjen palveluiden pienkehitys ja ylläpito, kunnes palvelut voidaan siirtää jatkuvaan ylläpitoon. Rajaus Oikeusturvaohjelman ja muiden hankkeiden vastuunjaosta tehdään ohjelman johtoryhmän ja muiden hankkeiden kesken.

Ohjelma on asetettu ajalle 2022 – 2028, josta nyt on tehty kehittämissuunnitelman tiekartta vuosille 2022 – 2026.

DVV toteuttaa oikeusturvaohjelmassa perhe- ja perintöoikeudellisten sekä kansalaisten oikeusturvaan vaikuttavien väestötietojärjestelmän tietojen ylläpitoon, holhoustoimen ja kansalaisten asiointiin liittyvien palveluiden osalta asioinnin ja asiankäsittelyn digitalisoinnin.

Ohjelma tehostaa toimintaa, mikä tarkoittaa kohtuullisia käsittelyaikoja, päätöksenteon virheettömyyttä, palvelujen toimintavarmuutta ja luotettavuutta ja tehokkaampia prosesseja sekä parantaa kansalaisten oikeusturvaa turvaamalla tietojen saatavuuden, eheyden ja luottamuksellisuuden.

Valtiovarainministeriö on antanut Oikeusturvaohjelmasta (2021-2028) Tiedonhallintalain (906/2019) mukaisen lausunnon 23.6.2021 (VN/14115/2021). DVV on toimittanut 2.7.2021 Valtiovarainministeriölle suunnitelman toimenpiteistä, joihin se ryhtyy lausunnossa esitettyjen huomioiden perusteella. DVV on sitoutunut ja jo lähtenyt edistämään VM:n lausunnossaan ohjelmaan esittämiä kehittämiskohteita - mm. oikeusministeriön kanssa on käyty keskusteluja ja suunniteltu tarkemmin ohjelman keski- ja loppuvaiheen vaatimia oikeusministeriön vastuulla olevia lainsäädäntötoimia.

Oikeusturvaohjelman holhoustoimen ja perhe- ja perintöoikeudellisten palveluiden asiakokonaisuuksiin liittyy säädösmuutostarpeita. Säädösmuutokset mahdollistavat esimerkiksi kuolinpesän asioinnin, avioehtosopimusten ja avioliiton esteiden tutkimisen käsittelyn sähköistämisen. Lisäksi säädösmuutostarpeita voi liittyä edunvalvontarekisterin kehittämiseen. Säädösmuutokset tulee käsitellä ja aikatauluttaa yhdessä vastuuministeriöiden kanssa (keskeisesti oikeusministeriö ja valtiovarainministeriö), koska muutoksilla on vaikutuksia kehitysohjelman toteutuksen aikatauluun.

Kriittisten lainsäädäntömuutosten toteutumatta jääminen voi vaikuttaa siihen, ettei palvelun asiakokonaisuutta saada kehitettyä suunnitellun mukaisesti ja sähköistämisestä toivottu hyöty jää vähäiseksi.

Olenaiset kehitettäviin asiakokonaisuuksiin liittyvät muutostarpeet 2022 – 2025:

Asiakokonaisuus	Lainsäädäntötarve	Kehittämisen aloittaminen
Holhoustoimi		
Holhous RRF, edunvalvontarekisteri	mahdollinen tarve	2022-23
Perhe- ja perintöoikeudelliset asiat (PPO)/VTJ-ylläpito		
Kotimaiset elämäntapahtumat		
Vanhemmuuden ennakkollisen tunnustamisen vahvistaminen ja asianhallinnan sähköistäminen	kyllä	2022
Kuolintietojen ilmoittamisen digitalisointi ja rekisteröinnin nopeuttaminen	mahdollinen tarve	2023
Muut perhe- ja perintöoikeudelliset asiat (PPO) ja VTJ-palvelut		
Avioehtosopimusten rekisteröinnin sähköistäminen	kyllä	2025
Avioliiton esteiden tutkimisen sähköistäminen	kyllä	2024
Muuttoilmoitukset	kotikuntalain kokonaisuudistus	2023

Ohjelmassa toteutettavat keskeiset toiminnallisuudet ovat:

- Holhoustoimen kokonaisuus.** Tämä tarkoittaa sitä, että DVV:n toiminta holhousviranomaisena sähköistetään kokonaan ja muut kuin asiointimäärältään pienet palvelut sähköistetään asiakkaille. Holhoustoimen asiankäsittely siirretään uuteen ja nykyaikaiseen ELSA-asiankäsittelyjärjestelmään ja tarjotaan asiakkaille modernit aika- ja paikkariippumattomat asiointikanavat. samalla tehostetaan viraston toimintaa edellä mainituilla sähköisillä järjestelmillä, täytetään tiedonhallintalain vaatimukset ja luodaan tekninen pohja eli edunvalvontarekisteri edunvalvojan

sähköisen asioinnin toteuttamiselle Suomi.fi-valtuuksien kautta (erillinen rahoitus RRF-ohjelman puitteissa)

- b. **Perhe- ja perintöoikeudellinen ja rekisteripalveluiden kokonaisuus.** Kokonaisuus kattaa määrättyjen VTJ-tietojen ylläpitopalveluiden sähköistämisen ja tavoitteena on nopeuttaa ja helpottaa asiakkaiden kokemaa palvelua sekä tehostaa viraston omia prosesseja. Palvelukokonaisuuteen kuuluvat nimenmuutoshakemukset, lapsen tietojen rekisteröinti, kansainväliset väestötietojärjestelmä (VTJ) -rekisteröinnit, kuolintietojen rekisteröinnit, muuttoilmoitukset, avioliiton esteiden tutkinta ja kuolinpesän sähköisen asioinnin mahdollistaminen.
- c. **Elsa-asianhallinta ja yhteisen asianhallinnan ratkaisu.** Kokonaisuus käsittää viraston vaativille ja monimutkaisille palveluille muodostettavan asiankäsittelyrunгон ja -ytimen. Elsa-ydin mahdollistaa muiden palveluiden sähköistämisen ja vastaa myös tiedonhallintalain vaatimuksiin nykyaikaisena asiankäsittelyjärjestelmänä.
- d. **DVV:n asiakasneuvontakanavien sähköistäminen.** Asiakaskanavien ja asiakasneuvonnan kehittämisellä ja sähköistamisellä pyritään nopeuttamaan ja helpottamaan asiointia viraston kanssa. Automatisoinnilla saadaan myös tehostettua viraston omaa toimintaa.

Ohjelma toteutetaan vaiheistettuna soveltaen ketterän kehittämisen mallia.

3. Kustannusarvio ja vaikuttavuus

Ohjelman kokonaiskustannusarvio on 35 milj. euroa vuosille 2022–2028. Tämä sopimus koskee vuosia 2022–2025, jonka kustannusarvio on 23,5 milj. euroa. Kokonaiskustannusten lisäksi ohjelmaan liittyy holhoustoimen kohdistettua EU:n Recovery and Resilience Facility (RRF) -rahoitusta 3,5 milj. euroa. (sis. alv.), joka on mainittu asiakirjan taulukoissa, mutta ei sisälly tähän sopimukseen muuten.

Ohjelman kustannukset koostuvat palveluiden ostoista ja palkkakustannuksista, mikä tarkoittaa tuottavuusrahoituksen osalta kehittämistyötä tekeviä konsultteja ja muita ulkopuolisia asiantuntijoita. Ohjelman virkamiestyö rahoitetaan viraston toimintamenoista.

Ohjelman vaikuttavuus jakautuu yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen ja tuottavuuteen. Yhteiskunnallista vaikuttavuutta haetaan nopeutuvilla prosesseilla ja sujuvammalla asioinnilla ja kansalaisten oikeusturvan toteutumisella. Kehittämistyön myötä asiakkaat saavat asiaansa tarvittavan neuvonnan helposti ja nopeasti paikka- ja aikariippumattomasti, minkä lisäksi kansalaisten mahdollisuuksia itseasiointiin lisätään automatisoinneilla. Sähköiset asianhallinta- ja käsittelyprosessit nopeuttavat asioiden käsittelyä myös asiakkaiden suuntaan ja virasto vastaa osaltaan nykyisen ja tulevan yhteiskunnan tarpeisiin (mm. ikääntymisen vuoksi holhoustoimen palveluiden n. 10 % vuosittain kasvavaan kysyntään) sekä muutoksiin tätä kautta.

Vaikuttavuutta haetaan myös tuottavuuden lisääntymisellä. Asiankäsittelyprosessien pitkälle viedyllä sähköistamisellä ja automatisoinnilla karsitaan prosesseista turhia manuaalivaiheita, jolloin resurssien käyttö kohdentuu suurimmaksi osaksi niihin tehtäviin, joissa tarvitaan harkintaa ja päätöksentekoa. Tehokkaammat ja automatisoidut prosessit tuovat lisäksi eri palveluiden osalta henkilötövuosissa laskettavissa olevia säästöjä. Toisaalta monen palvelun osalta on odotettavissa merkittävää palvelutarpeen kasvua ja on mahdollista, ettei leikattavia säästöjä synny.

Seuraavassa on esitetty ohjelman vuosille 2022-2025 ajoittuvan kehittämistyön arvioitu vaikuttavuus:

Asiakokonaisuus	Volyymi (2021)	Tuottavuus-arvio (htv/v)	Kustannus-arvio	Aikataulu
Holhustoimi			13 000 000	
Tiliasiat ja lupa-asiat elinkaari 1 aloitus		2,5-4,4	2 000 000	2022-23
Elinkaari 1 (EVV)	7 517	1,5	1 250 000	2023
Sähköinen asiointi 1	6 797	3	1 250 000	2023
Tiedoksiantamisen automatisointi		5 min/tapaus	250 000	2023
Elinkaari 2 (EVM)	16 647	9	1 250 000	2023-24
Sähköinen asiointi 2	35 050	6	750 000	2023-24
Tililomakkeen asiankäsittely	21 298	4	250 000	2024
Asiakkuudenhallinta		n/a	750 000	2023-25
Elinkaari 3	5 999	2	500 000	2024-25
Edunvalvojan asiointinäkömä ja kirjanpito		3-6	1 000 000	2025
Muu holhousasia	1 066	0	250 000	2025
<i>Edunvalvontarekisteri RRF</i>			<i>3 500 000</i>	<i>2023-25</i>
PPO/VTJ-ylläpito			9 500 000	
Kotimaiset elämäntapahtumat			2 500 000	
Vanhemmuuden ennakkollisen tunnustamisen vahvistaminen ja asianhallinnan sähköistäminen	23 490	2-3	900 000	2022-23
Nimenmuutospalvelun sähköistäminen	16 500	5-6	500 000	2022-23
Lapsen tietojen ilmoittamisen sähköistäminen	22 348	3,4-4,7	500 000	2023-24
Nimenilmoittamisen menettelyn kehittäminen uskontokuntien kanssa		1	100 000	2024
Kuolintietojen ilmoittamisen digitalisointi ja rekisteröinnin nopeuttaminen	38 578	5	500 000	2023-24
Ulkomaalaiset elämäntapahtumat			2 700 000	
Ulkomaalaisen rekisteröinti (vireillepano, asianhallinta ja -käsittely, tiedoksianto, seuranta ym)	53 000	7-8	2 100 000	2023-25
Suomen kansalaisuuden säilyttämiseen ja menettämiseen 18-21 v liittyvien ilmoitusten rajapintojen kehittäminen	5 000	0,5	350 000	2024
Kansainvälisten elämäntapahtumien prosessien kehittäminen	15 000	2	250 000	2025
Muut PPO ja VTJ palvelut			3 300 000	
Avioehtosopimusten rekisteröinnin sähköistäminen	8 500	1	1 000 000	2025
Avioliiton esteiden tutkinnan sähköistäminen	17 000	1	1 000 000	2024-25
Muuttoilmoitusten sähköistäminen		4	1 300 000	2024
Asiakasneuvontakanavat			1 000 000	
Asiakasneuvonnan ja asiakastietojen käsittelyn automatisointi	n. 1 milj. yht. ottoa	3	1 000 000	2023
ELSA yhteinen ydin (core)			4 500 000	
Elsa-asiankäsittelyjärjestelmä täyttää DVV:lle asetetut lainsäädännölliset ja muut vaatimukset. Liittyvä palvelu voi käyttää Elsaan kehitettäviä yhteisiä ominaisuuksia.		Hyöty näkyy substanssi-palveluissa	4 500 000	2022 - 25
Kaikki yhteensä (sisältää RRF-rahoituksen 3,5 milj eur.)			27 000 000	

Lisäksi seuraavassa on esitetty tuottavuusarvio euroina vuosille 2023-2026 verrattuna vuoteen 2022. Arviossa on vuosittain otettu huomioon edellisten vuosien tuottavuussäästö. Tuottavuussäästöinä on laskettu ainoastaan järjestelmäkehittämisestä saatavat henkilötyövuosisäästöt. Arviossa on sovellettu varovaisuusperiaatetta ja lähdetty siitä, ettei kaikki oletetut henkilötyövuosisäästöt realisoidu välittömästi, kun asiakokonaisuuksien ensimmäiset versiot on saatu tuotantoon. Niiden tuottavuusvaikutusten osalta, joissa on esitetty jokin haarukka, on ensimmäisen vuoden tuottavuussäästökäsi käytetty haarukan alkupäätä ja tuleville vuosille asteittain korkeampia säästöjä. Yhden henkilötyövuoden kustannuksena on käytetty 64 000 euroa.

Tuottavuus euroina					
	2023	2024	2025	2026	Yhteensä
Htv-säästö (kumulatiivinen)	7	20	51	68	146
Säästö euroina	448 000	1 302 000	3 264 000	4 326 000	9 340 000

4. Rahoitus

Ohjelmaan käytettävät DVV:n toimintamenot ja tuottavuusmomentilta 28.70.20 irrotettavaksi sovittu rahoitus, yhteensä 35 milj. euroa, jakautuvat vuosille 2022 – 2028 seuraavasti (lisäksi on tuotu esiin erikseen EU:n elpymisvälineen kautta saatava RRF-rahoitus, jolla rakennetaan ohjelmassa mm. edunvalvontarekisteriä):

Ohjelman rahoitus	2022	2023	2024	2025	2026-2028	Yhteensä
DVV toimintamenot	4 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000		10 000 000
Mom. 28.70.20	650 000	4 750 000	5 900 000	2 200 000		13 500 000
Yhteensä	4 650 000	6 750 000	7 900 000	4 200 000	11 500 000	35 000 000
RRF (sis. alv.)	250 000	1 000 000	1 250 000	1 000 000		3 500 000

Hankkeen kustannukset jakautuvat vuosille 2022 – 2025 seuraavasti:

Asiakokonaisuus	2022	2023	2024	2025	Yhteensä
Holhoustoimi					
Tiliasiat, lupa-asiat ja Elinkaari 1 aloitus	2 000 000				2 000 000
Elinkaari 1 (EVV)		1 000 000			1 000 000
Sähköinen asiointi 1		1 250 000			1 250 000
Tiedoksiantamisen automatisointi		250 000			250 000
Elinkaari 2 (EVM)		250 000	1 000 000		1 250 000
Sähköinen asiointi 2			750 000		750 000
Tililomakkeen asiankäsittely			500 000		500 000
Asiakkuudenhallinta		250 000	250 000	250 000	750 000
Elinkaari 3			500 000	250 000	750 000
Edunvalvojan asiointinäköymä ja kirjanpito				750 000	750 000
Muu holhousasia				250 000	250 000
Holhous yhteensä	2 000 000	3 000 000	3 000 000	1 500 000	9 500 000
Edunvalvontarekisteri, RRF (sis. alv.)	250 000	1 000 000	1 250 000	1 000 000	3 500 000
PPO/VTJ-ylläpito					
Kotimaiset elämäntapahtumat					
Vanhemmuuden ennakkollisen tunnustamisen vahvistaminen ja asianhallinnan sähköistäminen	600 000	300 000			900 000
Nimenmuutospalvelun sähköistäminen	300 000	200 000			500 000

Lapsen tietojen ilmoittamisen sähköistäminen		250 000	250 000		500 000
Nimenilmoittamismenettelyn kehittäminen uskontokuntien kanssa			100 000		100 000
Kuolintietojen ilmoittamisen digitalisointi ja rekisteröinnin nopeuttaminen		350 000	150 000		500 000
Ulkomaiset elämäntapahtumat					
Hetu-uudistuksen jatkotoimet (mm. XUF, XLU, XAZ -prosessien/tallennuksen kehittäminen, perheen etc. yhteisrekisteröinti)		200 000	300 000	150 000	650 000
Ulkomaalaisen rekisteröinnin asiakaslähtöinen vireillepano		200 000	350 000		550 000
Ulkomaalaisten rekisteröintiin liittyvän prosessin ja VTJ-tallentamisen tehostaminen ja nopeuttaminen		200 000	400 000	300 000	900 000
Suomen kansalaisuuden säilyttämiseen ja menettämiseen 18-21 v liittyvien ilmoituksien rajapintojen kehittäminen			350 000		350 000
Kansainvälisten elämäntapahtumien prosessien kehittäminen				250 000	250 000
Muut PPO ja VTJ palvelut					
Avioehtosopimusten rekisteröinnin sähköistäminen				1 000 000	1 000 000
Avioliiton esteiden tutkinnan sähköistäminen			1 000 000		1 000 000
Muuttoilmoitukset		300 000	1 000 000		1 300 000
PPO /VTJ yhteensä	900 000	2 000 000	3 900 000	1 700 000	8 500 000
Muu oikeusturva ja sujuva asiointi					
Asiakasneuvonnan ja asiakastietojen käsittelyn automatisointi	250 000	750 000			1 000 000
Muu oikeusturva ja sujuva asiointi yhteensä	250 000	750 000	0	0	1 000 000
Elsa yhteinen asianhallinta					
Ylläpito ja pienkehitys	500 000				500 000
Asiakirjojen virustarkastus		250 000			250 000
Lakivelvoitteiset työt	500 000	150 000	150 000	150 000	950 000
Asiankäsittelyn tehostaminen 1	500 000				500 000
Raportointi		150 000			150 000
Raportoinnin laajennus			200 000		200 000
Asiankäsittelyn tehostaminen 2		300 000			300 000
Asiankäsittelyn tehostaminen 3			300 000		300 000
Asiankäsittelyn tehostaminen 4				300 000	300 000
Asiankäsittelyn tehostaminen 5					0
TOJ-liitos			200 000		200 000
Virkailijan ja kansalaisen viestintä asiankäsittelyyn liittyen				250 000	250 000

Tiedon luovutus ja arkistointi				300 000	300 000
Asiakirjojen poisto ja hävitys		150 000	150 000		300 000
Elsa = yhteinen asianhallinta yhteensä	1 500 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	4 500 000
Kaikki yhteensä (pl. RFF-rahoitus)	4 650 000	6 750 000	7 900 000	4 200 000	23 500 000

Tuottavuuden edistäminen -momentin (28.70.20) käyttäminen hankkeen rahoittamiseen edellyttää eduskunnan hyväksymää määrärahaa vuosien 2022-2025 lisätalous- ja talousarvioissa.

5. Ohjelman ohjaus

Ohjelman tiedot pidetään ajantasaisina hankesalkussa. Ohjelman ohjaus ja seuranta toteutetaan valtiovarainministeriön ajalle 1.5.2022 – 31.12.2024 asettamassa seurantaryhmässä, joka kokoontuu kuusi kertaa vuodessa. Seurantaryhmää johtaa JulkICT-osaston edustaja ja siinä ovat mukana edustajat valtiovarainministeriön JulkICT-, BO- sekä KHT-osastoilta, oikeusministeriöstä sekä Digi- ja väestötietovirastosta.

Lisäksi ohjelman etenemistä seurataan osana normaalia tulosohtaukseen tulosohtauksen kuukausikokouksissa, DVV:n ja JulkICT:n johdon kokouksissa neljä kertaa vuodessa sekä VM-OM-DVV-ohjauksen yhteistyökokouksissa kaksi kertaa vuodessa.

DVV vastaa ohjelman toteuttamisesta ja loppuun saattamisesta. Mahdolliset lisärahoitustarpeet hoidetaan VM:n hallinnonalan voimassa olevan kehyksen puitteissa. DVV vastaa valmiiden digitaalisten palvelujen ylläpidon kustannuksista ja muista mahdollisista lisäkustannuksista ohjelman päätyttyä toimintamäärärahojensa puitteissa.

6. Raportointi ja tiedottaminen

JulkICT toimittaa VM:lle vuosittain raportin ohjelman etenemisestä, vaikutuksista sidosryhmille ja toteutumistilanteesta. Tilannekatsaus ja raportin sisältö käydään läpi JulkICT, DVV:n ja VM:n keskinäisissä neuvotteluissa. JulkICT:n tulee ilmoittaa VM:lle ohjelman mahdollisesta merkittävästä viivästymisestä ja kustannusylityksistä sekä niiden syistä ja korjaavista toiminna hankkeen toteutumisen varmistamiseksi.

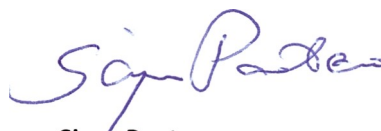
DVV:n tulee toimia siten, että ohjelman vaikuttavuus hyödyttää mahdollisimman laajasti yhteiskuntaa.

7. Yhteistyö

DVV toteuttaa ohjelman noudattaen hyvää henkilöstöpolitiikkaa ja hyvässä yhteistoiminnassa sidosryhmien, mm. eri kansalaisryhmien kanssa.

Annika Saarikko
Valtiovarainministeri

Sirpa Paatero
Kuntaministeri